

Lærer, men som tillige af den kaldsberettigede findes „stiftet og værdig“ til det foreliggende Embede, ved hvilken Bedømmelse der — som ligeledes gentagne Gange af Ministeriet udtalt — kan tages Hensyn til Embedets særegne Beskaffenhed og de lokale Omstændigheder ligesom ogsaa til det Forhold, der bør finde Sted mellem Embedets Størrelse og Lærers Dydighed og Tjenestetid.

Naar Ministeriet saaledes har fastholdt, at der ved Bedømmelsen af, om en Ansøger er stiftet og værdig til et Embede, kan tages særlige Hensyn til dette, da er denne Opfattelse ikke blot i streng Overensstemmelse med Lovens Ord, men tillige i nøje Tilslutning til, hvad der under Bestemmelsens Tilblivelse har været Forudsætningen. Hvad Ordlyden angaar, da vil det ikke kunne bestrides, at en Formulering som denne: „Finder Skoledirektionen eller Biskoppen ingen af de foreslaede stiftet eller værdig til Embedet,“ udtrykkelig henviser den kaldsberettigede til at udøve et Skøn og under dette at tage de Hensyn, som den foreliggende Embedsbesættelse særlig kræver. Havde Tanken været den, at den kaldsberettigede var begrænset til at undersøge, om de almindelige Betingelser for overhovedet at kunne blive Lærer vare til Stede, da maatte Bestemmelsen selvfølgelig have lydt herpaa, og end ikke et Udtryk som „finder“, der i denne Forbindelse efter almindelige Sprogbrug forudsætter et Skøn, vilde have været anvendt med Rette. Og denne Opfattelse støttes ikke mindre af den til Grund for Bestemmelsen liggende Tanke, der tilstrækkelig tydeligt tilkendegiver sig som den: gennem den kaldsberettigedes Indskydelse at skabe en Garanti for, at Embedet besættes med en Mand, som paa behørig Maade vil kunne bestride det, og som i øvrigt maa anses for værdig til det, paa samme Maade som der gennem Indstillingsretten skabes en Garanti for, at Valget af Læreren ikke træffes i Strid med Beboernes Ønske. Men denne førstnævnte Garanti løber ganske ud i Sandet, hvis den kaldsberettigede f. Eks. skulde finde sig i, at de efter dens Opfattelse ringeste blandt Ansøgerne indstilledes, naar de blot havde de almindelige Betingelser for at blive Lærere. Og endnu grellere stiller Forholdet sig selvfølgelig, hvis man vilde følge den ovenfor under a. angivne Opfattelse, der konsekvent gennemført ikke vilde tillade Forkastelsen af en Indstilling, selv om den omfattede to Ansøgere, der manglede enhver Betingelse for overhovedet at kunne ansættes som Lærer, naar blot den tredje havde disse Betingelser, men i øvrigt af den kaldsberettigede ansaaes for ganske uskiftet til Embedet.

Undersøger man herefter, hvorledes Forhandlingerne i Rigsdagen om § 9 i Lov af 8de Marts 1856 forholde sig til den af Ministeriet hævdede Fortolkning af Udtrykket stiftet og værdig, da vil man ogsaa her finde denne Opfattelse støttet paa en utvetydig Maade.

I den Stikelse, i hvilken Kaldelsesbestemmelserne nu foreligge, bleve de oprindelig foreslaede af et Mindretal i vedkommende Folketingsudvalg, om hvilket Forslag Uvalgets Ordfører (S. A. Hansen) bl. a. udtaler, at det vil bevirke, at Indstillingsretten for Kommunerne i mange Tilfælde vil blive reduceret til ingenting . . . . . „Seg tror“, bemærker han endvidere, „at Sogneforstanderskaberne i Reglen ville tage Hensyn til Lærernes Dydighed i forskellige Retninger, — — — medens de derimod ikke ville tage saa meget Hensyn til den religiøse Undervisning. Derimod er dette sidste noget, som naturligvis Biskoppen og Provsten ville lægge særdeles Vægt paa, hvilket man hidtil har set, og kun naar vedkommende Ansøger har vist særlig Dydighed i Katekisation og andet saadant med Hensyn til Religionsundervisningen, vil dette være det fremtrædende og bestemte, og, for saa vidt der da skulde i et enkelt Tilfælde indstilles nogen, der ikke i særlig Grad havde gjort sig bekendt som dygtig i disse Retninger, saa maa det antages, at disse Autoriteter, Skoledirektion eller Biskop, vilde af den Grund kassere Indstillingen og forlange Indstilling af andre, der ere dygtigere til at katekisere efter Balle's Lærebog, og som for øvrigt gav Religionsundervisningen en fremragende Plads i Undervisningen fremfor enhver anden Kundskab.

Under Forhandlingerne lilledes (af Bloch) et Underændringsforslag til Mindretallets Ændringsforslag gaaende ud paa, at der i Stedet for „ingen af de foreslaede stiftet og værdig“ skulde indsættes, „at ingen af de foreslaede bør beskiftes“, om hvilket Forslag Ministeren udtaler, at det ikke gør nogen væsentlig Forandring i Mindretallets forslaget, og Underændringsforslaget blev derefter ved-